

STYCZEŃ 2026

WOI

SZARA STREFA W POLSCE RYNEK POŻYCZEK POZABANKOWYCH

ZESZYT NR 2

WEI

Wydanie pierwsze

Wszelkie prawa zastrzeżone. Żadna część niniejszej publikacji nie może być powielana, przechowywana w systemie wyszukiwania lub przekazywana w jakiegokolwiek formie i w jakikolwiek sposób elektroniczny, mechaniczny, fotokopiujący, nagrywający lub inny bez uprzedniej pisemnej zgody.

Autorzy raportu: Wojciech Wyszomierski
Piotr Palutkiewicz

Skład i korekta: Anna Śleszyńska

Czcionki użyte w składzie: Poppins, Open Sans, Impact

Grafiki: Canva.com

Fundacja Warsaw Enterprise Institute
Al. Jerozolimskie 30
00-024 Warszawa

ISBN: 978-83-67272-49-0

Spis treści

1. Główne wnioski	1
2. Wstęp	3
3. Rynek pożyczek pozabankowych w Polsce	5
4. Funkcjonowanie szarej strefy	9
5. Metodologia – jak zmierzyć coś, czego nie widać?	11
6. Podsumowanie	17
7. Rekomendacje WEI	18

Główne wnioski

Szara strefa na rynku instytucji pożyczkowych w Polsce wynosi **15 proc.**, co przekłada się na **5,1 mld zł** w skali roku.

→ **CO SZÓSTA TRANSAKCJA POŻYCZKOWA W POLSCE REALIZOWANA JEST POZA RAMAMI PRAWNYMI.**

W I połowie 2025 roku aż **77 proc.** wniosków pożyczkowych spotkało się z odmową ze strony instytucji pozabankowych.

→ **INSTYTUCJE POŻYCZKOWE W POLSCE CECHUJE RESTRYKCYJNA POLITYKA KREDYTOWA WOBEC KLIENTA, CO WYNIKA Z OBOWIĄZUJĄCYCH NORM PRAWNYCH.**

59 proc. wnioskodawców spotyka się z odmową ze strony wszystkich instytucji pożyczkowych, co oznacza, że nie otrzymują finansowania.

→ **SZACUJEMY, ŻE PRAWIE 2,8 MLN POTRZEB POŻYCZKOWYCH POZOSTAŁO BEZ LEGALNEGO FINANSOWANIA W 2024 ROKU.**

Średnio około **45 proc.** osób szuka alternatywnego finansowania w przypadku odmowy.

→ **NAJCZĘŚCIEJ DO SZAREJ STREFY UDAJĄ SIĘ OSOBY, KTÓRYM ODMÓWIONO FINANSOWANIA POTRZEB ZDROWOTNYCH, AŻ 73 PROC.**

Zadłużenie gospodarstw domowych w relacji do PKB w Polsce jest relatywnie niskie. W I kwartale 2025 r. wyniosło 22,5 proc. w porównaniu z 51,1 proc. w całej Unii Europejskiej.

→ **POTENCJALNIE DUŻA LICZBA KREDYTOBIORCÓW REALIZUJE TRANSAKCJE W SZAREJ STREFIE, CHOĆ MOGŁABY WRÓCIĆ NA LEGALNY RYNEK, BO ZADŁUŻENIE POLAKÓW JEST RELATYWNIE NISKIE.**

Wielkość udzielonego finansowania przez instytucje pożyczkowe wzrosła o **34 proc.** na przestrzeni ostatnich dwóch lat, jednakże udział nowych klientów spadł do zaledwie **8,5 proc.**

→ **POPYT NA POŻYCZKI NIE SŁABNIE, A W PRZYPADKU ODMOWY KONSUMPCJA PRZESUWA SIĘ TAM, GDZIE LITERA PRAWA NIE SIĘGA.**

Polskie gospodarstwa domowe oszczędzają niecałe 10 proc. wypracowanego dochodu, przy średniej unijnej na poziomie niecałych 15 proc.

→ **JEST TO REKORDOWA WARTOŚĆ, JESZCZE KILKA LAT TEMU STOPA OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE BYŁA ZNACZNIE NIŻSZA.**

Warsaw Enterprise Institute wskazuje na istnienie dużych rozmiarów szarej strefy na rynku instytucji pożyczkowych. Odgórny limit maksymalnych kosztów pozaodsetkowych uniemożliwia zróżnicowanie ofert. Ograniczenie różnorodności przekłada się z kolei na wysoki wskaźnik odrzuceń i wykluczenie finansowe niektórych grup. W obecnej sytuacji gospodarczo-regulacyjnej podmioty z branży nie mogą obsługiwać bardziej ryzykownych klientów, ponieważ nie są w stanie zrekompensować sobie ponoszonego ryzyka.

W efekcie od początku 2024 roku prawie **1,4 mln osób** pozostaje bez środków, o które wnioskowali. Prognozujemy, że **45 proc.** z nich uda się do szarej strefy. Rekomendujemy przegląd obowiązujących przepisów oraz rozważenie potencjalnych zmian mających na celu:

- **Ułatwienie konsumentom dostępu do legalnego finansowania.**

Kluczowe są zatrzymanie odpływu klientów do szarej strefy oraz ułatwienia w dostępie do usług dla nowych pożyczkobiorców.

- **Stworzenie warunków do rozwoju rynku i konkurencyjności pomiędzy podmiotami pożyczkowymi.**

W interesie państwa i konsumentów jest odpowiednio nadzorowany rynek, który walczy uczciwie o klienta oraz jest w stanie zaspokoić jak największą część popytu. Rewizja obowiązujących ograniczeń może odwrócić obecny trend rozwoju szarej strefy.

- **Skuteczna walka z szarą strefą.**

W związku z poprawiającą się sytuacją finansową Polaków, poluzowanie restrykcyjnych norm wydaje się być zasadne i wskazane, w celu zatrzymania odpływu klientów z legalnego rynku. Podmioty działające w szarej strefie upadną, jeśli na ich usługi nie będzie popytu.

Wstęp

W naszym raporcie badamy sektor instytucji pożyczkowych, a więc podmiotów niebędących bankami. Zgodnie z prawem udzielają one pożyczek gotówkowych konsumentom na dowolny cel oraz świadczeń ratalnych, działając na własny rachunek. W odróżnieniu od banków nie mogą przyjmować depozytów i nie oferują kredytów hipotecznych. Instytucje pożyczkowe oferują gotówkę na dowolny cel, najczęściej remont mieszkania czy wymianę sprzętu RTV/AGD.

W ciągu ostatnich dwóch lat liczba pożyczek udzielonych przez firmy pożyczkowe wzrosła o 34 proc., jednakże udział nowych klientów spadł z 12,5 do 8,5 proc.*

Warsaw Enterprise Institute prognozuje istnienie dużych rozmiarów szarej strefy na rynku instytucji pożyczkowych. Naszą tezę wysuwamy w oparciu o wysoki wskaźnik odrzuceń oraz sztywne ramy prawne (w ostatnich latach instytucje pożyczkowe zostały ściśle uregulowane, co zmusza je do jeszcze bardziej restrykcyjnej polityki kredytowej).

* Kondycja rynku pożyczkowego w Polsce, wrzesień 2025, raport ZPF, 2025.

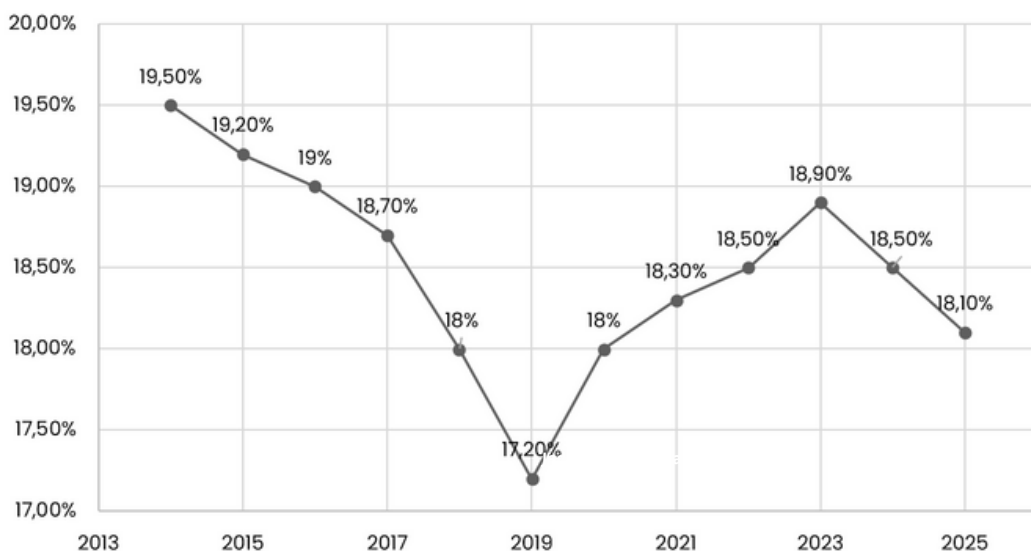
Średnio w II kwartale 2025 roku oszczędzaliśmy około 10 proc. rozporzadzalnego dochodu, przy średniej UE na poziomie 15 proc. Zadłużenie gospodarstw domowych w relacji do PKB w Polsce w I kwartale 2025 r. wyniosło 22,5 proc. w porównaniu z 51,1 proc. w całej Unii Europejskiej.

Ambicją **WEI** jest dokonanie pierwszego pomiaru szarej strefy na rynku instytucji pożyczkowych. Temat jest szczególnie istotny w dobie rosnącego zadłużenia.

Jak podaje Ministerstwo Finansów, deficyt budżetowy w 2024 roku wyniósł ponad 200 mld zł.

Jako fundacja stoimy na stanowisku, że jedną z recept na naprawę finansów publicznych jest wzrost efektywności ściągania istniejących podatków, zamiast wprowadzania dodatkowych danin. Szara strefa to problem widoczny w skali całego kraju, a kolejne publikacje na ten temat mają za zadanie wskazać sektory, gdzie jest ona najbardziej zauważalna.

Szara strefa w Polsce jako proc. PKB

Źródło: opracowanie własne, dane IPAG.

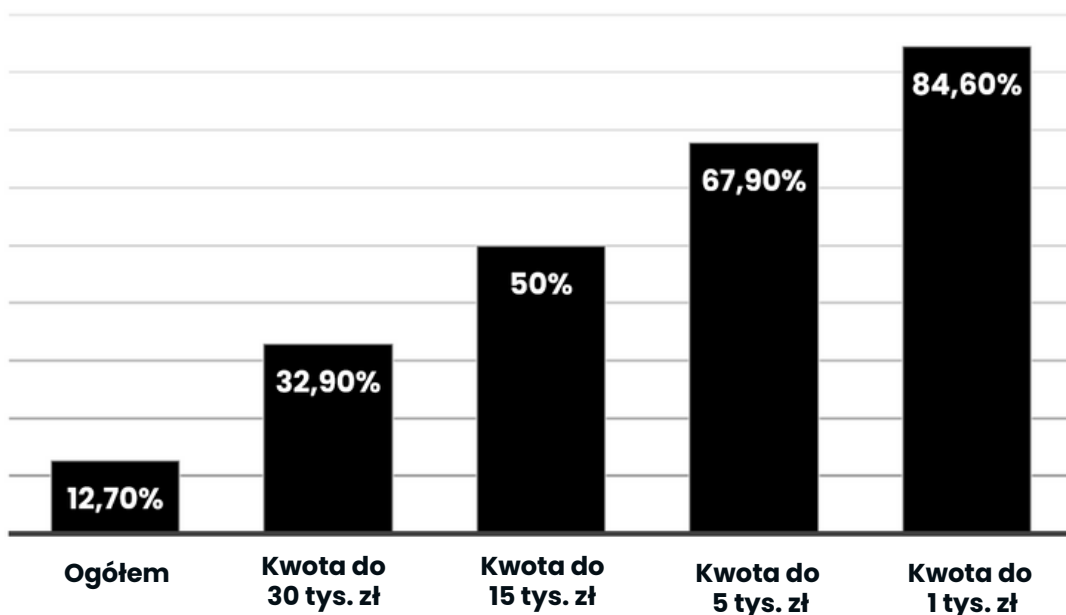
Rynek pożyczek pozabankowych w Polsce

Kredyt konsumencki to nieodłączny element rozwijającej się gospodarki. Zaraz obok kredytów hipotecznych, stanowi kluczową rolę w finansach społeczeństw. Nie inaczej jest w naszym kraju, gdzie sektor pożyczkowy odgrywa rolę w zaspokajaniu konsumpcji oraz inwestycji.

W 2024 roku liczba udzielonych pożyczek przez instytucje pożyczkowe przekroczyła 7 milionów, a ich łączna wartość opiewała na blisko 29 mld zł.*

Instytucje pożyczkowe cieszą się największą popularnością w przypadku zapotrzebowania na niskie kwoty. Średnia wartość pożyczki w październiku 2025 r. wyniosła 4 341 zł.**

Udział instytucji pożyczkowych wśród kredytów gotówkowych wg kwoty w 2024 r.

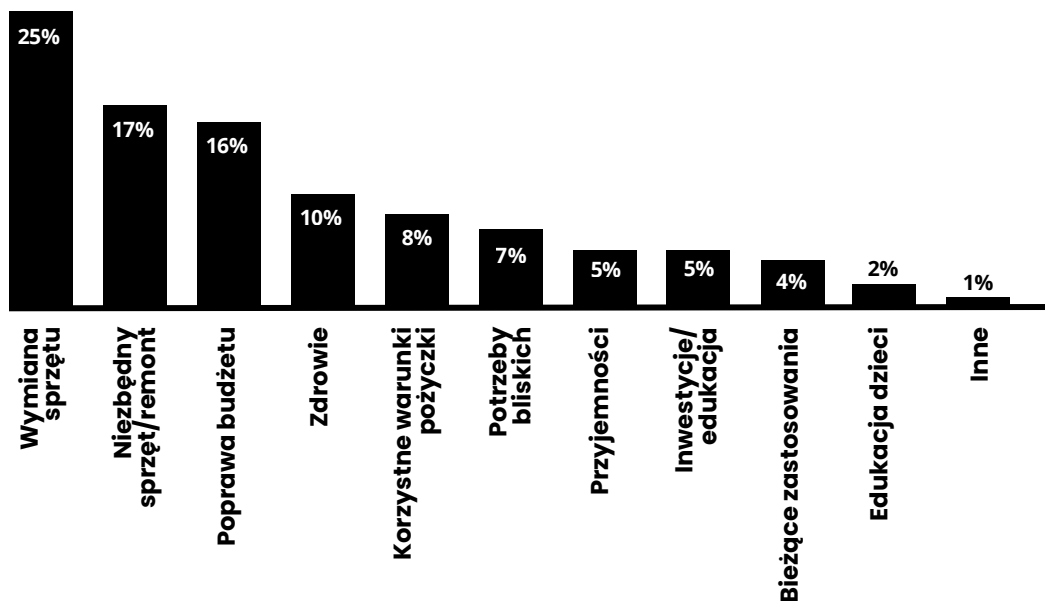

Źródło: opracowanie własne, dane BIK, 2024.

* Dane pozyskane od przedstawicieli branży pożyczkowej, obrazujące wszystkie legalne instytucje pożyczkowe, z wyłączeniem BNPL.

** Rynek pożyczkowy w Polsce – październik 2025; ZPF; 2025; (online: [Rynek pożyczkowy w Polsce - październik 2025](#) (dostęp: 12.12.25)).

Motywacje klientów instytucji pożyczkowych

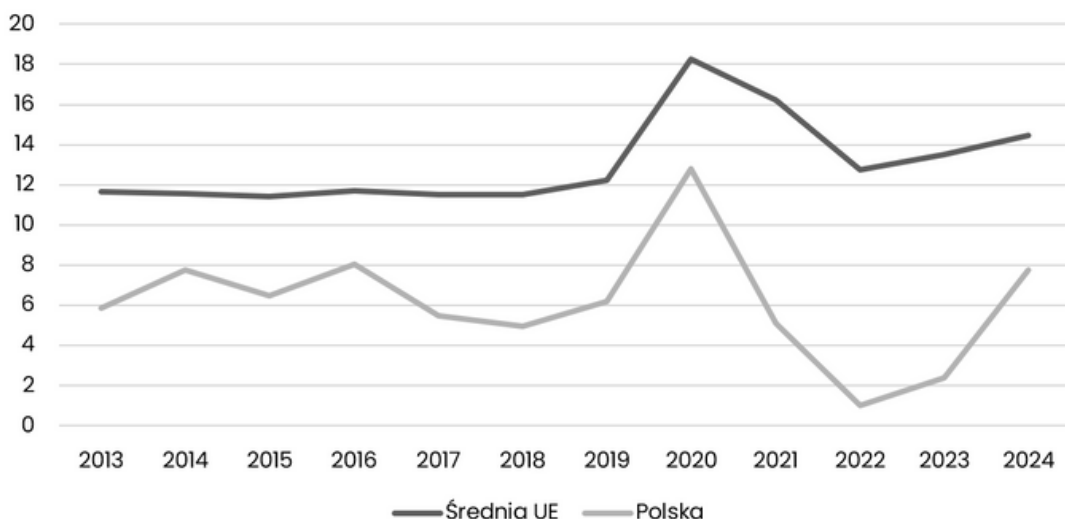
Źródło: opracowanie własne, dane z badania Opinionway 2025.

Poziom zadłużenia gospodarstw domowych w Polsce jest ponad dwukrotnie niższy niż średnia Unii Europejskiej*. Kredyt konsumencki staje się narzędziem zarządzania finansami domowymi i osobistymi, szczególnie w sytuacji nagłych wydatków.

* Bank of International Settlements

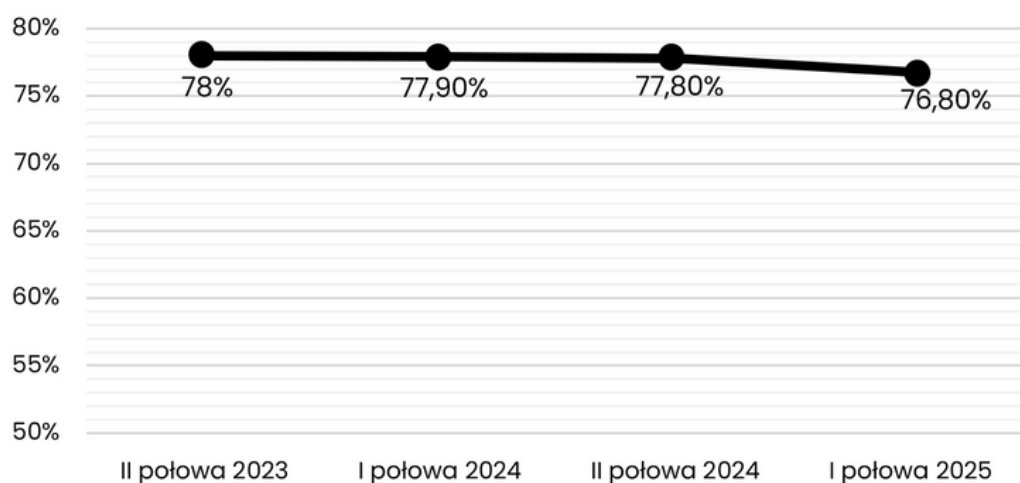
Stopa oszczędności gospodarstw domowych w Polsce na tle średniej UE (proc.)

Źródło: opracowanie własne, dane Eurostat.

Polacy przeznaczają znaczną część dochodu na bieżące potrzeby, co wpływa pozytywnie na gospodarkę, ale z drugiej strony potrzebują dostępu do rynku kredytów konsumenckich w przypadku wystąpienia niespodziewanych wydatków. Banki obsługują najbardziej wiarygodnych klientów, zaś instytucje pożyczkowe powinny móc podjąć większe ryzyko i zaspokoić popyt wśród osób o mniejszych zdolnościach, lecz czy tak jest w rzeczywistości?

Udział procentowy odrzuconych wniosków kredytowych przez instytucje pożyczkowe

Źródło: opracowanie własne, dane CRIF / ZPF.

Firmy pożyczkowe w Polsce postępują w sposób wysoce ostrożny. We wrześniu br. udział nowych klientów wśród wszystkich pożyczkobiorców wyniósł zaledwie 8,5 proc.* Dzieje się tak nie bez przyczyny. Branża pożyczkowa w Polsce w ostatnich latach została znacznie uregulowana, co wymusiło profesjonalizację rynku, ale jednocześnie niekorzystnie wpłynęło na dostępność finansowania potrzeb konsumentów.

Od początku 2024 roku niemal 1 385 tys. osób pozostaje bez finansowania, o które wnioskowali.**

Obecne realia ekonomiczno-gospodarcze (spadek stóp procentowych, inflacja w poprzednich okresach i wzrost kosztów prowadzenia działalności gospodarczej) powodują, że rentowność branży znacząco się obniżyła. Efektem było zaostrzenie polityki udzielania finansowania i tym samym odcięcie części konsumentów od legalnego rynku.

Nowelizacja przepisów o przeciwdziałaniu lichwie z 2022 roku to m.in.:

- **ustalenie maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu,**
- **podniesienie wymaganego kapitału zakładowego do 1 mln zł,**
- **szttywne ramy formy prawnej pożyczkodawcy (jedynie spółka z.o.o. lub akcyjna),**
- **nadzór KNF,**
- **obowiązek oceny zdolności kredytowej wnioskodawcy, w tym poprzez weryfikację w bazach, takich jak BIK i biura informacji gospodarczej,**
- **zakaz udzielania pożyczek na spłatę bieżących zobowiązań.*****

Jak to zwykle bywa w przypadku rygorystycznych przedsięwzięć legislacyjnych, intencje władz zostają zweryfikowane przez uwarunkowania natury ekonomicznej i społecznej. Zapotrzebowanie na pożyczki nie spada, a jedynie uzyskanie kredytu z legalnego źródła staje się trudniejsze. Rynek nie toleruje próżni, a naprzeciw niezrealizowanym potrzebom konsumentów wychodzą podmioty działające poza legalnym obrotem.

* *Kondycja rynku pożyczkowego w Polsce. Wrzesień 2025, raport ZPF, 2025.*

** *Joanna Pytel, Rynek pożyczkowy z perspektywy danych, CRIF, 2025.*

*** *Dz.U. 2022 poz. 2339, Sejm RP.*

Funkcjonowanie szarej strefy

Konsument składa wniosek pożyczkowy do wybranej instytucji, a w przypadku odmowy kieruje zapytania do kolejnych usługodawców. Co jednak, gdy legalne możliwości uzyskania finansowania zawiodą?

Klient może zdecydować się na „zaciśnięcie pasa”, tak aby zgromadzić oszczędności. Jednakże co, jeśli wydatek jest pilny lub wymagana suma jest zbyt duża?

Konsument staje przed dylematem: zrezygnować z wydatku lub znaleźć finansowanie poza rejestrowanym rynkiem. Determinacja konsumenta do uzyskania środków „za wszelką cenę” wprost zależy od celu, na jaki chce uzyskać finansowanie.

**W przypadku potrzeb zdrowotnych
aż 3 na 4 Polaków uda się
do szarej strefy.**

Skłonność konsumentów do skorzystania z szarej strefy w przypadku odmowy udzielenia pożyczki, według celu złożenia wniosku

Źródło: opracowanie własne, dane z badania Opinionway, 2025.

Pożyczkodawcy z szarej strefy działają nieformalnie, nie są objęci sztywnymi regulacjami prawnymi. Zawieranie umów z osobami o niskich zdolnościach kredytowych rekompensują narzucaniem kosztów kredytu znacząco przekraczających ustawowe limity. W przypadku braku spłaty, brak jest także standardów i przepisów windykacyjnych, a konsument w takim wypadku nie posiada żadnych zabezpieczeń prawnych dla zaciągniętej pożyczki.

Szara strefa na rynku pożyczkowym obejmuje zróżnicowaną strukturę podmiotów. Do transakcji może dochodzić w gronie zaufanych osób, pożyczkodawców znalezionych w kanałach online lub poprzez reklamy „na słupach”, po lombardy i znanych w lokalnych społecznościach „lichwiarzy”.

Istnienie szarej strefy w tym sektorze powoduje szereg patologii, takich jak siłowe ściąganie długów przez osoby związane z grupami przestępczymi czy wpadanie pożyczkobiorców w niekontrolowaną spiralę zadłużenia. Brak jest rzeczowych danych na ten temat.

Szara strefa na rynku pożyczkowym w Polsce:

- to ponad 1,25 mln transakcji rocznie,
- o łącznej wartości przekraczającej 5 mld zł,
- z szarej strefy korzysta średnio 45 proc. osób, których wnioski odrzucono.*

* Obliczenia własne na podstawie danych sektorowych.

Metodologia – jak zmierzyć coś, czego nie widać?

Estymacji rozmiaru szarej strefy dokonano w oparciu o dane dotyczące liczby odrzuconych wniosków przez instytucje pożyczkowe. Obserwacje pochodzą z okresu od **01.01.2024 do 31.03.2025**. Dane pozyskane zostały od wszystkich firm pożyczkowych działających legalnie na polskim rynku, z wyłączeniem sektora BNPL.

Założono, że do szarej strefy skłonne są pójść osoby, które nie uzyskały finansowania dla swoich potrzeb u legalnego podmiotu. Pojedynczy konsument mógł wystosować wiele zapytań dotyczących tego samego celu, szukając kredytowania u różnych firm.

W celu oszacowania skali potrzeb, na które klienci szukają finansowania w szarej strefie, podzielono uzyskane dane na okresy około 10 dni każdy oraz odfiltrowano liczbę unikalnych klientów, którzy w tym czasie spotkali się z odmową. Poczyniono założenie, że w każdym okresie kilka wniosków złożonych przez daną osobę dotyczyło tego samego celu. Z powodu nieuzyskania legalnego finansowania może dojść do jednej transakcji w szarej strefie. W ten sposób estymujemy liczbę osób, które z różnym prawdopodobieństwem skorzystają z usług nielegalnego podmiotu pożyczkowego w danym przedziale czasowym.

Liczba klientów, których wnioski spotkały się z odmową w okresie od 1 stycznia 2024 do 31 marca 2025 r.

Okres	Liczba klientów, którzy nie uzyskali legalnego finansowania dla swoich potrzeb
styczeń 2024	261381
luty 2024	237702
marzec 2024	243668
kwiecień 2024	232419
maj 2024	238951
czerwiec 2024	228876
lipiec 2024	223093
sierpień 2024	217729
wrzesień 2024	222746
październik 2024	239004
listopad 2024	216555
grudzień 2024	218614
styczeń 2025	242885
luty 2025	218477
marzec 2025	238243

Źródło: opracowanie własne, dane z badania Opinionway, 2025.

Przeprowadzona analiza wskazuje na wystąpienie 3 480 343 „potrzeb”, na które nie zdobyto środków w analizowanym przedziale czasowym. Odnosząc się do danych, średnia wartość odrzuconego wniosku wyniosła 4026 zł, co przełożyło się na łączną wartość około 14 mld zł. Tyle wyniosła wartość potrzeb, na które w analizowanym okresie nie zdobyto legalnego finansowania.

Następnie dokonano oszacowania prawdopodobieństwa skorzystania z szarej strefy, w zależności od motywacji pożyczkowej. W tym celu przeprowadzono badanie ankietowe na próbie 929 dorosłych obywateli polskich, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy skorzystali z usług instytucji pożyczkowej. Badano determinanty ubiegania się o finansowanie.* Dla każdej kategorii celu wnioskowania o pożyczkę zbadano skłonność dążenia do pozyskania środków „za wszelką cenę” – a więc do realizacji usługi w szarej strefie.**

* Badanie ilościowe przeprowadzone przez Opinionway, 24.02.25 – 02.03.25.

** Oszacowanie skłonności do zdobycia środków „za wszelką cenę”, dokonane metodą średniej ważonej, w oparciu o wyniki ankietowe, gdzie każdy respondent wskazywał swoją potencjalną determinację w 5-stopniowej skali (1 – 0 proc.; 2 – 25 proc.; ...; 5 – 100 proc.). Badanie ankietowe: Opinionway, 2025.

Determinanty sięgania po pożyczkę oraz skłonność do skorzystania z szarej strefy w przypadku odmowy

Powód złożenia wniosku pożyczkowego	Udział procentowy wśród innych motywacji	Średnia skłonność do skorzystania z szarej strefy
Niezbędny remont/zakup brakującego sprzętu	17 proc.	53,5 proc.
Korzystne warunki pożyczki	8 proc.	23,2 proc.
Wymiana posiadanego sprzętu/ remont, który nie jest niezbędny	25 proc.	30,6 proc.
Poprawa prywatnego budżetu	16 proc.	47,5 proc.
Bieżące zobowiązania	4 proc.	64 proc.
Problemy zdrowotne	10 proc.	72,7 proc.
Wakacje i inne przyjemności	5 proc.	30,2 proc.
Inwestycje/edukacja	5 proc.	39,2 proc.
Edukacja dzieci	2 proc.	50,3 proc.
Potrzeby bliskich	7 proc.	59,8 proc.
Inne	1 proc.	46,5 proc.

Źródło: opracowanie własne, dane z badania Opinionway 2025.

Dla każdej kategorii celu ubiegania się o kredyt wyliczono wielkość szarej strefy według następującego schematu:

liczba „potrzeb”, na które nie uzyskano finansowania
(3 480 343)

udział proc. danej kategorii wśród wszystkich motywacji
(bieżące zobowiązania – 4 proc., edukacja dzieci – 2 proc. itd.)

skłonność do skorzystania z szarej strefy w danej kategorii
(zobowiązania bieżące – 64 proc. itd.)

Na koniec zsumowano wszystkie iloczyny dla każdej kategorii motywacji złożenia wniosku i w ten sposób dokonano estymacji wielkość szarej strefy.

6,4 mld złotych

W analizowanym okresie wielkość szarej strefy w Polsce, na rynku pożyczkowym wyniosła 6,4 mld zł, co przełożyło się na 5,1 mld zł w ujęciu rocznym.*

Jak ustalono w trakcie konsultacji branżowych, w okresie od 01.01.2024 do 31.08.2025, **947 857** osób uzyskało legalne finansowanie u jednego z pożyczkodawców, zaś **1 384 434** spotkały się z odmową. Przełożyło się to na wskaźnik **59 proc.** klientów, którym odmówiono finansowania na dany cel.

W omawianym okresie wszystkie instytucje pożyczkowe (niebędące bankami) zaakceptowały **11 930 152** wnioski, co w ujęciu rocznym przełożyło się na **7 158 091** aplikacji.

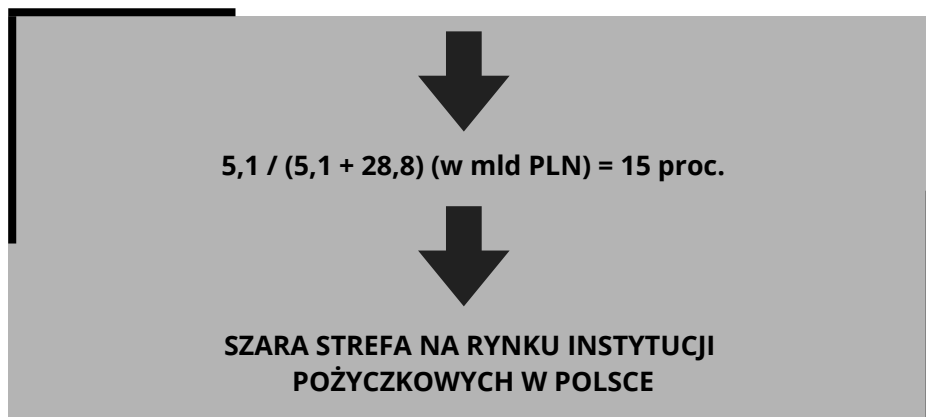
Łączna wartość zaciągniętych zobowiązań wyniosła 28,8 mld zł w skali roku.**

* Ujęcie roczne: $6,4 / 1,25 = 5,1$ (mld zł), dane dotyczyły 15 miesięcy.

** Do przeprowadzenia analizy uzyskano dane od wszystkich firm działających w branży, z wyłączeniem BNPL, na temat liczby udzielonych pożyczek, liczby indywidualnych klientów oraz średniej wartości pożyczki (4 026 zł).

Wartość umów w szarej strefie (Wartość umów legalnych + umowy z szarej strefy)

Zmierzania średniej skłonności do uzyskania alternatywnego finansowania dokonano metodą średniej ważonej, gdzie jako kryterium wagi bierzemy udział danej motywacji pożyczkowej wśród wszystkich wniosków. Dla każdego wiersza z tabeli na stronie 16 zsumowano iloczynny wartości z drugiej oraz trzeciej kolumny.

Średnio 45 proc. osób zdecyduje się na skorzystanie z szarej strefy w przypadku odmowy ze strony legalnej instytucji pożyczkowej.

Średnia skłonność do skorzystania z szarej strefy w przypadku odmowy kredytowania

Powód złożenia wniosku pożyczkowego	Udział procentowy wśród innych motywacji	Średnia skłonność do skorzystania z szarej strefy	Składniki sumy średniej ważonej (kol. 2. * kol. 3.)
Wymiana sprzętu	25%	30,60%	8%
Niezbędny sprzęt/remont	17%	53,50%	9%
Poprawa budżetu	16%	47,50%	8%
Zdrowie	10%	72,70%	7%
Korzystne warunki pożyczki	8%	23,20%	2%
Potrzeby bliskich	7%	59,80%	4%
Przyjemności	5%	30,20%	2%
Inwestycje/edukacja	5%	39,20%	2%
Bieżące zobowiązania	4%	64%	3%
Edukacja dzieci	2%	50,30%	1%
Inne	1%	46,70%	0%
Średnia skłonność do skorzystania z szarej strefy w przypadku odmowy finansowania:			45%

**Prawie połowa Polaków
jest skłonna skorzystać
z szarej strefy
w przypadku odmowy
finansowania**

Podsumowanie

Osoby niespełniające określonych kryteriów przyznania finansowania nie porzucają chęci do realizacji własnych potrzeb. Prawie połowa z nich szuka finansowania w szarej strefie. Wykluczenie ich z legalnego rynku oznacza straty dla budżetu państwa, a los tych ludzi leży często w rękach przestępców.

W skali roku szara strefa na rynku pożyczek pozabankowych wynosi **15 proc.** Dla porównania na rynku tytoniowym w 2024 roku wyniosła ona **4,3 proc.*** Oznacza to ponad **1,25 mln.**** transakcji zawieranych poza ramami prawnymi, o łącznej wartości **5,1 mld zł**, a straty dla budżetu państwa z tego tytułu są ciężkie do oszacowania.

Złagodzenie obecnych ram prawnych powinno pozwolić legalnym podmiotom na ekspansję rynkową, tak by zaspokoić jak największą część popytu i zatrzymać odpływ klientów do szarej strefy. Rewizja obowiązujących ograniczeń maksymalnych kosztów pozaodsetkowych czy aktualizacja wytycznych oceny zdolności kredytowej pozwoliłoby na zróżnicowanie ofert instytucji pożyczkowych. Obecnie podmioty ograniczają ryzyko, na które mogłyby sobie pozwolić i z tego powodu wstrzymują się przed zawieraniem części umów, które w konsekwencji realizowane są w szarej strefie. Większa elastyczność oferty mogłaby przynieść wymierne korzyści, szczególnie dla osób o słabszych zdolnościach. Konsumentów o większym poziomie ryzyka zyskaliby możliwość skorzystania z usługi na legalnym rynku.

* Szara strefa w Polsce. Rynek tytoniowy, Warsaw Enterprise Institute, 2025.

** 5,1 mld zł (szacowana wartość szarej strefy) / 4026 zł (średnia wartość odrzuconego wniosku).

W opinii **Warsaw Enterprise Institute** receptą na problemy finansowe państwa jest poprawa efektywności ściągania istniejących podatków oraz walka z szarą strefą. Uważamy takie rozwiązanie za dużo bardziej zasadne niż podnoszenie stawek obowiązujących opłat czy wprowadzanie nowych danin. Kolejny raport na ten temat ma na celu ukazanie obszarów, gdzie jest ona najbardziej widoczna. Na rynku instytucji pożyczkowych istnienie szarej strefy mogą warunkować obowiązujące ramy prawne, wymuszające rygorystyczną selekcję klientów, przez co legalnie działające podmioty mogą zaspokoić jedynie część potrzeb rynku. Rekomendujemy przegląd obowiązujących przepisów oraz rozważenie potencjalnych zmian mających na celu:

- **Ułatwienie konsumentom dostępu do finansowania.**

Legalnie działające podmioty powinny móc zaspokoić jak największą część popytu, tak by konsumenci nie mieli motywacji do realizacji usług w szarej strefie. Liberalizacja obecnie narzuconych limitów kosztów pozaodsetkowych umożliwiłaby zróżnicowanie ofert instytucji pożyczkowych, co odbyłoby się z korzyścią dla wszystkich grup usługobiorców. Konsumenci oceniani jako bardziej ryzykowni, obciążeni wyższymi kosztami z uwagi na większe ryzyko, uzyskaliby możliwość realizacji usług na legalnym rynku.

- **Tworzenie warunków do rozwoju rynku i konkurencyjności pomiędzy podmiotami pożyczkowymi.**

Od strony podażowej kluczowy jest rozwój legalnych podmiotów, a walka o klienta powinna odbywać się na zasadach wolnej konkurencji. Obecnie przedsiębiorcy działający zgodnie z prawem, w zestawieniu z usługodawcami z szarej strefy, stoją na przegranej pozycji. Każdy pożyczkodawca powinien działać w oparciu o identyczne ramy prawne, a regulacje państwowe powinny obejmować cały sektor, bez wyjątku.

- **Skuteczną walkę z nielegalnymi podmiotami działającymi w szarej strefie.**

Oprócz zatrzymania odpływu konsumentów do szarej strefy, kluczowe jest wywarcie presji na podmioty operujące poza literą prawa. Nielegalna działalność pożyczkowa powinna wiązać się z wysokimi karami, tak by ryzyko operowania w szarej strefie przyćmiewało potencjalne korzyści. Wszystkie podmioty gospodarcze w branży powinny działać na równych warunkach.

WEI

Jeśli chcesz przeczytać podobne publikacje, możesz nam pomóc wydać kolejne

Wesprzyj Warsaw Enterprise Institute:

darowizną:
wei.org.pl/wesprzyj

1,5%

przekazaniem 1,5% podatku:
Fundacja Warsaw Enterprise Institute
KRS: 000045888

za pośrednictwem strony Patronite:
<https://patronite.pl/wolnoscwremoncie>

Szara strefa w Polsce nie jest zjawiskiem marginalnym, co szósta złotówka krąży poza legalnym rynkiem. Instytut Prognoz i Analiz Gospodarczych szacuje jej wielkość na ponad 18 proc. PKB. Nie jest to jedynie czysto statystyczna wartość, a realny obraz nieadekwatnych działań państwa. Wysokie stawki podatków oraz wzrost dochodów budżetowych nie zawsze idą w parze. Nadmierny nacisk państwa na przedsiębiorców popycha ich do działania w miejscach, gdzie literatura prawa nie sięga. W szarej strefie obok zorganizowanych grup przestępczych, działa szereg przedsiębiorców, których działalność przestała być rentowna z powodu opresji fiskalnej oraz nadmiaru regulacji w danej branży.

Niniejszy raport Warsaw Enterprise Institute to ciąg dalszy serii publikacji na temat szarej strefy. Wskazujemy obszary, w których jest ona najbardziej widoczna oraz wysuwamy rekomendacje działań, które w naszej opinii mogą ją zmniejszyć. Jako pierwsi w Polsce dokonujemy szacunku szarej strefy dla rynku instytucji pożyczkowych. Po przeprowadzeniu szeregu konsultacji branżowych oraz własnej analizie wskazujemy jej rozmiar na aż 15 proc. sektora, co przekłada się na roczny obrót rzędu 5,1 mld zł.

ISBN: 978-83-67272-49-0

E-mail

office@wei.org.pl

Telefon

+48 22 769 93 56

Adres

*Aleje Jerozolimskie 30
00-024 Warszawa*